

Vergaderjaar 2017–2018

34 775

Nota over de toestand van 's Rijks Financiën

Nr. 6

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 4 oktober 2017

De vaste commissie voor Financiën heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister van Financiën over het Bijlagenboek bij de Miljoenennota 2018 (Kamerstuk 34 775, nr. 2).

De Minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 3 oktober 2017. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De fungerend voorzitter van de commissie,
Anne Mulder

De waarnemend griffier van de commissie,
Tielens-Tripels

Vraag 1

Wat zijn de kosten voor de schatkist als de beperking van de inflatiecorrectie voor ouderen (in het kader van de Bosbelasting en de houdbaarheidsbijdrage) wordt afgeschaft?

Antwoord op vraag 1

De houdbaarheidsbijdrage, ook bekend als de «Bosbelasting», levert in 2017 circa € 25 mln op. Afschaffen van de houdbaarheidsbijdrage kost structureel 0,3% BBP.

Vraag 2

Wat zijn de kosten voor de schatkist als het belastingtarief in de eerste schijf uitsluitend voor gepensioneerden wordt verlaagd met 1%.

Antwoord op vraag 2

De hoogte van de bruto AOW wordt zodanig vastgesteld dat de netto AOW gelijk is aan het netto Wettelijk Minimumloon. Dit gebeurt via de netto-nettokoppeling. Hierbij wordt rekening gehouden met de algemene heffingskorting, de belastingtarieven en de ZVW-premie (maar niet met de ouderenkorting). Het aanpassen van het belastingtarief in de eerste schijf, uitsluitend voor AOW-gerechtigden, zorgt niet voor meer netto AOW, omdat AOW-gerechtigden reeds een verzilveringsprobleem hebben: de heffingskortingen (inclusief ouderenkorting) zijn groter dan de te betalen inkomstenbelasting. Dit geldt ook voor AOW-gerechtigden met een beperkt aanvullend pensioen. Het bruto AOW-bedrag en verzilverbare ouderenkorting dalen door de voorgestelde maatregel. De kosten van deze maatregel voor de overheid zijn daardoor gering.

Vraag 3

Kunt u een geactualiseerd overzicht geven van de effectieve AOW-premiepercentages voor verschillende huishoudtypen, waarbij het effect van heffingskortingen wordt meegenomen (conform tabel 34 uit Memorie van Antwoord Belastingplan 2017; Kamerstuk 34 552, E)?

Antwoord op vraag 3

Tabel 5: Effectieve AOW-premiepercentages 2018 verschillende huishoudtypen werkenden zonder kinderen. Bron: berekeningen van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Brutoinkomen	Alleenstaande	Eenverdiener	Tweeverdiener	Zelfstandige
€ 10.000	5,3%	1,5%	0%	0%
€ 15.000	4,9%	2,4%	1,9%	0%
€ 20.000	4,7%	2,8%	5,3%	0%
€ 25.000	7,6%	6,0%	5,1%	0,1%
€ 30.000	9,9%	8,7%	4,9%	2,7%
€ 35.000	11,7%	10,6%	4,8%	5,0%

Vraag 4

Hoe kan het dat decentrale overheden meerjarig negatief bijdragen aan het EMU-saldo; decentrale overheden mogen toch geen langjarig begrotingstekort hebben?

Antwoord op vraag 4

De Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet HOF) schrijft voor dat de decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning leveren aan het respecteren van nationale en internationale normen voor het feitelijk EMU-saldo, de feitelijke EMU-schuld en de MTO voor het structureel saldo. Voor de periode 2013 – 2017 is de gelijkwaardige inspanning voor de decentrale overheden vastgesteld na bestuurlijk overleg. Voor deze

periode varieerde de afgesproken EMU-tekortnorm voor de decentrale overheden tussen de -0,5% bbp en -0,2% bbp. Deze reeks laat zien dat een negatief EMU-saldo van de decentrale overheden mogelijk is binnen de afspraken van de Wet Hof. Voor de periode na 2017 zal de gelijkwaardige inspanning voor de decentrale overheden nog worden gekwantificeerd.

Vraag 5

Welke criteria voor beleidsmatige relevantie zijn gebruikt op grond waarvan ruim twintig extra fiscale regelingen zijn opgenomen?

Vraag 6

In hoeverre is het overzicht in tabel 6.3.1. fiscale regelingen 2013–2018 compleet?

Vraag 7

Welke fiscale regelingen ontbreken nog in het overzicht in tabel 6.3.1 en wanneer deze worden de ontbrekende regelingen toegevoegd?

Antwoord op vraag 5, 6 en 7

Voor de bepaling welke fiscale regelingen in bijlage 6 worden opgenomen is geen strak afgebakende definitie gehanteerd. In die zin bestaat er geen complete lijst. Er zal altijd een grijs gebied zijn waar discussie mogelijk is over de vraag of een bepaalde regeling onder een definitie valt. In het dit jaar verschenen rapport «Zicht op belastingverlichtende Regelingen» heeft de Algemene Rekenkamer dezelfde conclusie getrokken. Ook in het 14^e rapport adviseert de studiegroep Begrotingsruimte definities los te laten en beveelt het «beleidsmatig en budgettair belang» aan als relevant criterium. Daarom is de tot nu toe gehanteerde definitie van belastinguitgaven met ingang van deze Miljoenennota losgelaten en wordt nu de term «fiscale regelingen» gebruikt, met als criterium dat het «een inkomstenbepalende regeling is die beleidsmatig en budgettair van belang is». Ook hiervoor geldt dat het geen sluitende definitie is. Het doel is om zo goed mogelijk informatie te verschaffen ten behoeve van het beleidsmatige afwegingsproces.

Het hanteren van het criterium «beleidsmatig en budgettair belang» impliceert dat de lijst flexibel is, zodat het mogelijk is om regelingen toe te voegen of niet langer op te nemen. In verband met de beschikbare capaciteit en data voor ramingen is de bijlage gericht op de meest relevante regelingen om zo goed mogelijk in te spelen op de politieke en maatschappelijke interesse in specifieke regelingen.

De volgende regelingen zijn dit jaar aan bijlage 6 toegevoegd. Daarnaast zijn enkele posten geherstructureerd (gesplitst dan wel samengevoegd).

Reisaf trek OV
Middelingsregeling
Lijfrente premieaf trek
Lijfrente belaste uitkering
Lijfrente vrijstelling box 3
Arbeidsongeschiktheidsverzekering premieaf trek
Arbeidsongeschiktheidsverzekering belaste uitkering
Onderhoudsverplichtingen af trek
Belaste ontvangen alimentatie
Af trek financieringskosten eigen woning
Af trek periodieke betalingen voor erfpacht, opstal en beklemming
Af trek rente en kosten van geldleningen restschuld vervreemde eigen woning
OVV Verlaagd tarief woning
Heffingvrij vermogen box 3
Terbeschikkingstellingsvrijstelling
Giftenaf trek vennootschapsbelasting
Vrijstelling uitkering wegens 25- of 40-jarig dienstverband

De toegevoegde regelingen zijn vooral geselecteerd vanwege de samenhang met vergelijkbare regelingen die al waren opgenomen. Naast bijvoorbeeld de fiscale faciliteiten voor tweede pijler pensioenen, waar de omkeerregel geldt, zijn vergelijkbare faciliteiten voor lijfrentes en arbeidsongeschiktheidsverzekering vermeld. Naast hypotheekrenteaftrek en eigenwoningforfait zijn nu ook andere regelingen rond de eigen woning toegevoegd.

Vraag 8

Heeft er een wijziging plaatsgevonden in de 30% regeling waar de stijging van de inkomstenderving (651 miljoen euro in 2013 naar 955 miljoen euro in 2018) door verklaard kan worden?

Antwoord op vraag 8

Sinds 1 januari 2013 heeft geen wijziging plaatsgevonden in de 30%-regeling die een verklaring kan zijn voor de stijging.

In bijlage 6 bij de Miljoenennota is over de ontwikkeling van het budgettaire belang van de 30%-regeling het volgende aangegeven: *«Het budgettaire belang van de 30%-regeling is in de periode 2012 tot en met 2016 endogeen gegroeid met gemiddeld 8% per jaar. Indien de incidentele sterke stijging in 2015 buiten beschouwing wordt gelaten, bedraagt de gemiddelde stijging over de periode 2012 tot en met 2016 5,5%. Voor 2017 en 2018 is, op basis van deze stijging en de stijging in de jaren vóór 2012, de endogene groei geraamd op 6% per jaar. Het aantal gebruikers van de 30%-regeling is in de periode 2012–2016 gestegen met gemiddeld 9% per jaar tot 64.500 in 2016. Uit microdata die is gebruikt bij de evaluatie van de regeling blijkt vooral een groei van het aantal nieuwe gebruikers van de regeling.¹ Voor deze stijging is geen duidelijke oorzaak aan te wijzen.»*

Vraag 9

Hoe is het afblazen van de bezuiniging op de aftrek scholingsuitgaven en monumenten verwerkt in deze begroting?

Antwoord op vraag 9

De fiscale aftrek scholingsuitgaven (scholingsaftrek) en de aftrek van de uitgaven voor monumentenpanden (monumentenaftrek) worden omgevormd naar uitgavenregelingen op de OCW-begroting. De korting die met deze omvorming gepaard ging, draait het kabinet terug. Per 2019 voegt het kabinet de middelen aan de OCW-begroting toe. De beoogde invoeringsdatum voor de omvorming van beide regelingen is uitgesteld van 2017 naar 2019 (monumentenaftrek) en van 2018 naar 2019 (scholingsaftrek). Daarom boekt het kabinet de reeds toegevoegde budgetten in 2017 en 2018 weer af van de begroting van het Ministerie van OCW.

Vraag 10

Waarom staat de evaluatie van de werkkostenregeling hier nog in 2018, deze wordt toch in 2017 uitgevoerd?

Antwoord op vraag 10

De evaluatie wordt momenteel uitgevoerd en wordt naar verwachting tegen het einde van dit jaar afgerond. Omdat de kabinetsreactie op de

---

¹ Kamerstuk 34 552, nr. 84.

evaluatie naar verwachting in 2018 afgerond wordt, staat het jaartal 2018 vermeld.

Vraag 11

Wat is de oorzaak van de vertraging in de oprichting van de integriteitkamer Sint Maarten?

Antwoord vraag 11

- Op 6 juli jl. vond de zitting plaats bij de Raad van State van het Koninkrijk over het verzoekschrift van Sint Maarten inzake het geschil tussen Nederland en Sint Maarten over de instelling, inrichting, het functioneren en bekostiging van een Integriteitskamer op Sint Maarten. De voor de behandeling van het geschil ingestelde bijzondere commissie heeft tijdens de zitting bemiddeld, hetgeen resulteerde in ondertekening van een overeenkomst tussen Sint Maarten en Nederland en leidde tot schorsing van de behandeling. In de overeenkomst is opgenomen dat er op basis van onderling overleg een landsverordening zal worden opgesteld, waarmee een Integriteitskamer tot stand zal worden gebracht. Nadrukkelijk is opgenomen dat de landsverordening zal worden opgesteld conform de contouren geschetst in de uitspraak van het Constitutioneel Hof d.d. 7 juli 2016. De ministerraad van Sint Maarten zal bevorderen dat de landsverordening zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk op 31 oktober is aanvaard door de Staten en door de Gouverneur is vastgesteld. Het overleg over een landsverordening tussen beide partijen zal plaatsvinden op basis van wederzijdse openheid. Tenslotte is overeengekomen dat de bijzondere commissie uiterlijk op 1 november 2017 wordt bericht van het resultaat van het overleg.
- In de vergadering van de Rijksministerraad van 1 september is besloten om de Raad van State te verzoeken het advies inzake de Algemene middelen van Rijksbestuur (amvbr) aan te houden, in afwachting van de onderhandelingen met Sint Maarten.

Vraag 12

Met hoeveel zal de EU-afdracht in 2021 toenemen, gezien de stelling dat de EU-afdracht in 2021 sterker toe zal nemen dan in voorgaande jaren, doordat vanaf 2021 een nieuw Meerjarig Financieel Kader (MFK) zal ingaan waarvoor de uitgavenplafonds worden geraamd op 0,95% van het Europese Bruto Nationaal Inkomen (BNI)?

Antwoord op vraag 12

De betalingenplafonds tot 2020 liggen nominaal vast in de huidige MFK-verordening. Vanaf 2021 zal het volgende MFK gelden, waarvoor nog geen betalingenplafonds zijn vastgesteld. Als aanname voor de raming van de hoogte van het betalingenplafond is daarom de hoogte van het huidige MFK (0,95% BNI) als uitgangspunt genomen. Aangezien de afdrachten in 2020 zijn verhoogd vanwege opgehoopte cohesiebetalingen, zal de hier geraamde afdracht in 2021 ten opzichte van 2020 afnemen met ongeveer 119 miljoen euro. De vertraging van de cohesiebetalingen kan uiteindelijk ook doorwerken in 2021 en in dat jaar voor opwaartse druk op de betalingen zorgen.

Vraag 13

Kunt aangeven hoeveel Nederland in de periode 2017 t/m 2021 uitgeeft aan de EU (incl. BNI- en BTW-afdracht, landbouwheffingen, invoerrechten, inning landbouwheffingen en inning invoerrechten)?

Antwoord op vraag 13

De afdrachten aan de EU-begroting in de periode 2017 t/m 2021 zijn als volgt:

EU-afrachten (in miljoenen euro)

	2017	2018	2019	2020	2021
Uitgaven	7.076,5	8.181,4	9.010,6	9.170,5	9.037,4
BNl-afracht	3.479,2	4.202,6	4.949,2	5.025,4	4.809,2
BTW-afracht	546,2	545,6	559,4	573,1	584,7
Invoerrechten	3.051,1	3.433,3	3.501,9	3.572,0	3.643,4
Ontvangsten	3.764,2	686,7	700,4	714,4	728,7
Invoerrechten	610,2	686,7	700,4	714,4	728,7
Overige ontvangsten EU	3.153,9				

Vraag 14

Wat zal een nieuw MFK voor Nederland betekenen? Wat is hier inmiddels over bekend?

Antwoord op vraag 14

Het is op dit moment nog niet duidelijk wat de gevolgen van een nieuw Meerjarig Financieel Kader (MFK) voor de omvang van de Nederlandse afdrachten. De Europese Commissie presenteert naar verwachting het voorstel voor een volgend MFK in het voorjaar van 2018.

Vooruitlopend op dit voorstel presenteerde de Europese Commissie eerder dit jaar een zogenoemd *Reflection paper on the future of EU finances*. In dit rapport beschrijft de Europese Commissie het belang van het volgende MFK voor de Europese Unie. De Europese Commissie schetst vervolgens vijf mogelijke scenario's voor de toekomst van het volgende MFK.

In de kabinetsreactie geeft Nederland aan op welke onderdelen de scenario's overlappen met de eerder gecommuniceerde Nederlandse inzet.² Zo is Nederland het met de Commissie eens dat bij financiering via de EU-begroting, Europese toegevoegde waarde het uitgangspunt moet zijn. Bij onderwerpen als veiligheid, migratie, slimme groei en innovatie en duurzaamheid, die de Commissie terecht als prioriteiten benoemd, is deze toegevoegde waarde helder. De Europese Commissie benoemt ook andere principes die Nederland kan onderschrijven: zoals het belang van de balans tussen stabiliteit en flexibiliteit, vereenvoudiging en transparantie.

Het kabinet concludeert in deze Kamerbrief dat het voorstander is van een scenario waarbij de omvang van het MFK naar beneden wordt bijgesteld om te compenseren voor het vertrek van het VK als één van de grootste netto-betalers, het MFK ambitieus wordt gemoderniseerd, toekomstbestendig en financieel houdbaar is. Nederland zal zich bij de besprekingen van het reflectiepaper voorstander tonen van elementen die hieraan voldoen.

Vraag 15

Waarvoor wordt de eenmalige bijdrage vanuit de asielreserve aan de nationale politie ingezet?

Antwoord op vraag 15

De politie maakte in 2016 en 2017 extra kosten in verband met de verhoogde asielinstroom, zowel voor de eerste identificatie van asielzoekers, als voor de inzet als gevolg van verstoringen van de openbare orde. Bij Voorjaarsnota 2016 is een bedrag toegevoegd aan de VenJ-begroting voor de hoge asielinstroom. Een deel van dat bedrag is in de asielreserve gestort om in latere jaren ingezet te kunnen worden, zo

² Kamerstuk 21 501-03, nr. 108

ook voor de Nationale Politie. Zie hiervoor ook de Miljoenennota 2017 (Kamerstuk 34 550, nr. 1).

Vraag 16

Uit welke middelen wordt het tekort in 2022 op nominaal en onvoorzien gedekt en waarom is ervoor gekozen om het tekort in 2022 te laten staan wanneer de dekking al duidelijk is?

Antwoord op vraag 16

Voor de vroegpensioenregeling «inkoop max» is budget beschikbaar op de begroting van VenJ. Dit ligt echter deels buiten de meerjarenperiode van de nu ingediende begroting. Door nieuwe CAO-afspraken moeten deze middelen eerder aan het ABP worden overgemaakt dan geraamd. Dit komt omdat de pensioenrechten eerder worden ingekocht.

Om het nieuw ontstane kasritme in te passen worden de benodigde middelen naar voren gehaald door een kasschuif op het artikel nominaal en onvoorzien. Omdat de kasschuif moet sluiten binnen de meerjarenperiode (t/m 2022) is het nog in de jaren 2023 t/m 2025 te dekken bedrag ten laste gebracht van het jaar 2022. De komende jaren zal de beschikbare dekking in de jaren 2023 t/m 2025 worden ingezet om het negatieve bedrag in 2022 te compenseren. Er is zodoende geen sprake van een tekort.

Vraag 17

Kunt u een overzicht geven van de geraamde uitgaven voor de Generieke Digitale Infrastructuur in 2018 en de wijze waarop deze worden gedekt op de begrotingen van BZK, EZ en Financiën; de Aanvullende Post en door directe bijdragen van andere gebruikers?

Vraag 18

Kunt u aangeven hoe de geraamde uitgaven voor de Generieke Digitale Infrastructuur na 2018 zijn opgenomen in de meerjarige beschikbare middelen?

Antwoord op vraag 17&18

Voor de geraamde uitgaven Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) worden elk jaar bestedingsplannen opgesteld door de beleidsverantwoordelijke departementen en de uitvoeringsorganisaties, zo ook in 2018. In deze (concept)plannen, die openbaar beschikbaar zijn gemaakt door de Digicommissaris (www.digicommissaris.nl), staan zowel de uitgaven als de beoogde dekking voor de GDI voorzieningen.

Uiteindelijk worden de bestedingsplannen samengevoegd tot een totaaloverzicht in het Digiprogramma, wat zoals elk jaar aan uw Kamer wordt toegezonden. Deze kunt u eind dit jaar verwachten.

Ik wil hieraan toevoegen dat het kabinet in juli 2016 heeft besloten dat de beheer en exploitatiekosten van deze GDI-voorzieningen worden doorbelast aan de dienstaanbieders (zoals de belastingdienst, UWV e.d.).

Deze doorbelasting geldt vanaf 2018 voor de voorzieningen Digipoort, DigiD en MijnOverheid; vanaf 2019 worden ook de overige GDI voorzieningen doorbelast.

Het bovengenoemde kabinetsbesluit zorgt voor structurele, meedeurende financiering van de GDI voorzieningen. Op deze wijze kunnen de voorzieningen op het gewenste veiligheids- en betrouwbaarheidsniveau worden gehouden.

Vraag 19

Kunt u een verklaring geven voor de fors hogere ontvangsten voor kasbeheer in 2018 en fors hogere uitgaven aan kasbeheer in 2022?

Antwoord op vraag 19

Op begroting 9A Nationale Schuld (Kamerstuk 34 775 IX, nr. 1) worden de hogere ontvangsten voor kasbeheer in 2018 primair verklaard doordat de sociale fondsen in 2018 naar verwachting meer inkomsten hebben dan uitgaven. Hierdoor stijgt het rekening-courantsaldo.

In 2022 is de verwachting dat de sociale fondsen meer uitgaven hebben dan ontvangsten, waardoor het rekening-courantsaldo daalt. Bij de meeste sociale fondsen is lastendeckendheid geen vereiste. Dit betekent dat premie-ontvangsten in een bepaald jaar groter of kleiner zijn dan de uitgaven uit het fonds. Ieder jaar wordt besloten over de ontwikkeling van de premies op basis van het dan beschikbare lastenbeeld.

Vraag 20

Kunt u toelichten welke extra niet-belastingontvangsten u bij de Belastingdienst verwacht?

Antwoord op vraag 20

Bij de Belastingdienst worden in 2018 (ten opzichte van 2017) € 6,8 mln. hogere ontvangsten belasting- en invorderingsrente en € 2,1 mln. hogere boeteontvangsten verwacht.

Vraag 21

Kunt u de forse oploop van het uitgavenbudget van artikel 1 bij Sociale zaken en Werkgelegenheid toelichten?

Antwoord op vraag 21

De forse oploop van uitgaven onder artikel 1 van de begroting van H15 (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) komt doordat de inkomensoverdrachten die vallen onder de Wet tegemoetkomingen loondomein (wtl) zijn verplaatst van artikel 99 (nominaal en onvoorzien) naar artikel 1 (arbeidsmarkt). Deze inkomensoverdrachten zijn het lage-inkomensvoordeel (LIV), het Minimumjeugdloonvoordeel (Jeugd-LIV) en de Loonkostenvoordelen (LKV).

Vraag 22

Kunt u een uitsplitsing geven in een tabel van alle middelen die op de Aanvullende Post gereserveerd staan?

Vraag 23

Waar worden de middelen die op de Aanvullende Post gereserveerd staan voor aangewend en waarom wordt dit nog uitgekeerd?

Vraag 24

Wat gebeurt er met middelen die op de Aanvullende Post gereserveerd staan en die na deze kabinetsperiode niet zijn besteed?

Vraag 25

Kunt u meer toelichting geven op de opbouw van de aanvullende post algemeen in onderliggende reserveringen en taakstellingen?

Antwoord op vraag 22 t/m 25

De middelen op de aanvullende post in de Miljoenennota bestaan uit gereserveerde middelen en in=uittaakstelling. De in=uittaakstelling leidt niet tot besteding en is in de tabel buiten beschouwing gelaten.

In de onderstaande tabel vindt u een overzicht van de gereserveerde middelen op de aanvullende post Algemeen.

(in mln.)	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Belastingdienst	124	231	188	150	108	109
GDI	0	58	71	71	71	71
Investerings veiligheid	2	30	43	44	45	45
Invest-NL			19	19	19	19
MH-17 tribunaal			9	9	9	9
NVWA		25				
Afpakken crimineel vermogen		30				
Totaal	126	374	330	292	252	252

Middelen staan nog op de AP, omdat de definitieve aanwending op dit moment nog niet kan worden aangegeven, omdat er bijvoorbeeld nog keuzes moeten worden gemaakt over de precieze wijze van inzet van de middelen om het bestedingsdoel zo goed mogelijk te bereiken. Als er duidelijkheid is over de definitieve aanwending van de middelen, worden de middelen overgemaakt naar de betreffende begroting. Tot die tijd, ook buiten kabinetsperiode, zullen de middelen op de AP gereserveerd blijven

Vraag 26

Kunt u de mutaties op de Aanvullende Post toelichten sinds de ontwerp-begroting 2017?

Antwoord op vraag 26

Voor toelichting bij de mutaties op de aanvullende post, zie de VT aanvullende post (pagina 232 – 234 in de bijlagen bij MN 2018).

Vraag 27

Klopt het dat de maximaal toegestane eindejaarsmarge voor 2017 wordt overschreden, uitgaande van een maximaal toegestane eindejaarsmarge van 1% van het gecorrigeerde begrotingstotaal, zo ja met welk bedrag?

Vraag 28

Wat betekent een overschrijding van de maximaal toegestane eindejaarsmarge, uitgaande van een maximaal toegestane eindejaarsmarge van 1%, voor de beheersbaarheid van de begroting 2017?

Vraag 29

Kunt u aangeven wat de maximaal toegestane eindejaarsmarge voor 2017 is en of deze marge voor 2017 wordt overschreden en met welk bedrag?

Vraag 30

Wat zouden de gevolgen zijn van het overschrijden van de maximale eindejaarsmarge in 2017?

Antwoord op vraag 27 t/m 30

- Via de begroting autoriseert het parlement per artikel een maximum dat mag worden uitgegeven. Het kan om verschillende redenen voorkomen dat aan het einde van het jaar middelen overblijven (onderuitputting). Om te voorkomen dat deze middelen aan het einde van het jaar ondoelmatig worden besteed, bestaat de systematiek van de eindejaarsmarge.
- Via de eindejaarsmarge kan een deel van het budget dat overblijft op een begrotingsartikel aan het einde van het jaar worden meegenomen naar het volgende jaar. De eindejaarsmarge wordt in principe gemaximeerd op 1% van het gecorrigeerde begrotingstotaal, met uitzondering van fondsen. Het meenemen van extra middelen zal in

het volgende jaar voor extra uitgaven zorgen bovenop het afgesproken uitgavenkader.

- De in=uittakstelling voorkomt dat de extra uitgaven vanwege de eindejaarsmarge tot een overschrijding van het uitgavenkader leiden. Hiervoor wordt bij Voorjaarsnota tegelijk met de toevoeging van de eindejaarsmarges aan de verschillende begrotingen, als technische tegenhanger de in=uittakstelling ingeboekt op de aanvullende post. Deze in=uittakstelling wordt vervolgens ingevuld met de gerealiseerde onderuitputting op de begrotingen in het lopende jaar.
- De eindejaarsmarge voor 2017 is afhankelijk van de onderuitputting in 2017. De onderuitputting zal bij financieel jaarverslag 2017 worden vastgesteld. Bij voorjaarsnota 2018 zal per begroting worden bepaald of de onderuitputting binnen de maximale eindejaarsmarge 2017 blijft.

Vraag 31

Is er voor de jaren na 2018 ook voorzien in een wisselkoersreserve?

Antwoord op vraag 31

De wisselkoersreserve staat op artikelonderdeel 7.4 van de begroting Koninkrijksrelaties (Kamerstuk 34 775 IV, nr. 1). Met voorjaarsnota 2018 wordt bekeken wat – op basis van de dan geldende koers – de wisselkoersimpact is op de KR-begroting en het BES-fonds voor 2019 en in hoeverre die posten gecompenseerd kunnen worden vanuit de wisselkoersreserve.

Vraag 32

Waarom wordt er extra besteed aan «Asiel» (2019–2021) en aan «Asiel: oda-toerekening» (2018–2021), terwijl de asielinstroom is afgenomen?

Antwoord op vraag 32

Bij Voorjaarsnota 2017 is de instroomraming voor 2017 en 2018 aangepast naar respectievelijk 41.000 (was: 42.000) en 37.000 (was 22.500). De hogere uitgaven aan «Asiel» in 2019–2021 hangen daarnaast met name samen met leegstandskosten die COA maakt. De reeks *Asiel: oda-toerekening* laat enerzijds de financiering van de hogere instroomraming voor 2018 zien en anderzijds de financiering van de verhoging van de basisraming voor 2019 en verder (van 18.000 naar 22.500) die nog niet was verwerkt in de ODA-toerekening.

Vraag 33

Kunt u per departement aangeven hoeveel er in 2017, 2018 en 2019 wordt uitgegeven aan de asielketen?

Antwoord op vraag 33

Directe uitgaven voor de asielketen worden gedaan door het Ministerie van Veiligheid en Justitie, in de begroting terug te vinden onder artikel 37, Vreemdelingen. Binnen dit artikel worden ook uitgaven gedaan voor reguliere migratie (IND). Programmauitgaven voor de jaren 2017–2019 zijn terug te vinden in tabel 37.1 van de VenJ-begroting, apparaatsuitgaven in tabel 91.3. Daarbij moet worden opgemerkt dat de reeks apparaatsuitgaven inclusief een toerekening is voor centrale diensten die niet direct zijn toe te wijzen aan een specifiek beleidsartikel, zoals personeelszaken, en financiële administratie.

Uitgaven asielketen VenJ – artikel 37 Vreemdelingen	2017	2018	2019
Programmauitgaven	1.548.175	1.101.094	884.276
Apparaatsuitgaven	100.623	92.689	79.730
totaal	1.648.798	1.193.783	964.006

Vraag 34

Wat zijn de kosten van statushouders en kunt u deze kosten uitsplitsen per departement?

Antwoord op vraag 34

Statushouders maken gebruik van algemene voorzieningen als onderwijs en zorg. Het is niet mogelijk uit te splitsen welk deel van de uitgaven daarvoor specifiek voor statushouders is. Daarnaast maken statushouders gebruik van specifieke voorzieningen, zoals asielopvang. In de uitgaven daarvoor wordt geen onderscheid gemaakt tussen asielzoekers met en zonder verblijfsstatus.

Vraag 35

Kunt u aangeven hoe de per saldo tegenvaller door de beleids-dg's ingevuld zal worden?

Antwoord op vraag 35

Om de tegenvaller goed te adresseren is een verdeelsleutel toegepast op alle onderdelen van de beleids-dg's. Hierdoor rest er een relatief kleine bedrag per onderdeel. In de meerderheid van de gevallen kan dit worden opgevangen door kleine meevallers en/of voorziene onderuitputting. In die gevallen waar dat niet mogelijk is worden er aanvullende maatregelen genomen.

Vraag 36

Wat wordt de taakopvatting van het Digital Trust Center?

Antwoord op vraag 36

Op 23 september 2017 heeft de Minister van EZ uw Kamer per brief geïnformeerd over de oprichting van het Digital Trust Centre (DTC) (Kamerstuk 26 643, nr. 488). Het DTC beoogt, in nauwe samenwerking met het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC), het niet als vitaal aangemerkte deel van het bedrijfsleven weerbaarder te maken tegen cyberdreigingen.

Vraag 37

Kunt u aangeven waar de taakopvatting van het Digital Trust Center overlapt met het werk van de AIVD (Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst) en de MIVD (Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst)?

Antwoord op vraag 37

De taakopvatting van het Digital Trust Centre (DTC) overlapt niet met die van de AIVD en MIVD. De taken van de door u genoemde organisaties zijn complementair. Het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC) ondersteunt het DTC met kennisproducten. Deze kennisproducten worden waar mogelijk (mede) gebaseerd op informatie van de AIVD en MIVD.

Vraag 38

Kunt u aangeven in hoeverre de overgehevelde middelen van de Aanvullende Post naar de begroting van Veiligheid en Justitie ingezet worden voor dezelfde beleidsdoelen als waarvoor de reservering op de Aanvullende Post oorspronkelijk was aangemaakt?

Antwoord op vraag 38

De gereserveerde middelen worden besteed aan de beleidsdoelen waarvoor de reservering aanvankelijk is aangemaakt. Bij Miljoenennota 2017 (Kamerstuk 34 550, nr. 1) is een bedrag voor intensiveringen op de VenJ-begroting op de Aanvullende Post geplaatst in afwachting van plannen voor de specifieke besteding van de middelen. Nadat de bestedingsplannen zijn opgesteld, zijn de middelen bij nota van wijziging

overgeheveld naar de begroting van VenJ (Kamerstuk 34 550 VI, nr. 9). De bestedingen worden gemonitord door VenJ.

Vraag 39

Wordt de 270 mln. extra voor hogere salarissen in het basisonderwijs in de verticale toelichting genoemd; zo ja, waar valt dit onder?

Antwoord op vraag 39

Nee, de 270 mln. voor verbetering van en nieuwe afspraken over de arbeidsvoorwaarden primair onderwijs wordt niet genoemd in de verticale toelichting. Dit bedrag is pas later met een nota van wijziging aan de begroting van OCW toegevoegd (Kamerstuk 34 775 VIII, nr. 5) en is hierdoor nog niet in de verticale toelichting opgenomen.

Vraag 40

Kunt u een overzicht geven waar de middelen «Kasschuif wetenschap» van 50 miljoen euro in 2019 aan worden uitgegeven?

Antwoord op vraag 40

Deze middelen worden voornamelijk besteed aan fundamenteel onderzoek via NWO en praktijkgericht onderzoek op het hbo. Dit betreft de dekking voor het jaar 2019 van de structurele reeks die in vraag 41 wordt genoemd.

Vraag 41

Kunt u een overzicht geven waar de middelen «Studievoorschot wetenschap» van 50 miljoen euro in 2021 aan worden uitgegeven?

Antwoord op vraag 41

Het betreft de structurele doorwerking van de intensivering uit het regeerakkoord Rutte II ten behoeve van onderzoek van totaal € 150 miljoen. Deze middelen worden voornamelijk besteed aan fundamenteel onderzoek via NWO en praktijkgericht onderzoek op het hbo.

Vraag 42

Kunt u de oloploop verklaren in de toename van het aantal leerlingen en studenten?

Antwoord op vraag 42

Voor het totale primair onderwijs (po) ligt de raming van 2017 van het totaal aantal leerlingen voor de eerstkomende jaren nagenoeg gelijk aan de referentieraming 2016, voor het voortgezet onderwijs (vo) is de raming iets lager dan in 2016. In het po en vo geldt dat de instroom weer toeneemt, na een periode van sterke afname. Dit komt door een hogere instroom van asielzoekers en immigranten, inclusief gezinshereniging, gecombineerd met een lagere emigratie in de jaren 2015 en 2016. Hierdoor is de verwachte krimp (door minder geboorten in Nederland) op landelijk niveau beperkter dan voorheen geraamd.

De raming van 2017 van het totaal aantal studenten in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) is iets hoger dan de raming van 2016, het aantal leerlingen groeit licht. Dit wordt deels veroorzaakt doordat veel mbo studenten «stapelen» (van mbo2 naar mbo3 en mbo4). De verwachting is dat de beroepsbegeleidende leerweg (bbl) ten opzichte van de beroepsopleidende leerweg (bol) zal toenemen de komende jaren.

De raming van 2017 ligt voor hoger beroepsonderwijs (hbo) voor het totaal aantal ingeschreven studenten nagenoeg gelijk aan de raming van 2016. Ten opzichte van de gerealiseerde instroomdaling van studiejaar 2015/16 is de dit jaar gerealiseerde instroom iets toegenomen, maar is

lager dan de ramingen van de jaren daarvoor aangaven. Hierdoor neemt het geraamde totaal aantal ingeschreven studenten in de komende jaren iets af.

Bij wetenschappelijk onderwijs (wo) is er in tegenstelling tot het hbo juist sprake van een stijging zowel wat betreft de gerealiseerde instroom en in het totaal aantal studenten. Vorig jaar was er een vergelijkbare gerealiseerde stijging van het aantal studenten. De raming van 2017 ligt hierdoor hoger dan de raming van 2016. De stijging wordt veroorzaakt doordat er iets meer vwo gediplomeerden voor het wo kiezen en meer havo gediplomeerden voor het vwo kiezen. Daarnaast zorgt de stijging in de instroom van buitenlandse studenten (EER) er mede voor dat het wo in de komende jaren blijft groeien.

Vraag 43

Kunt u een nadere toelichting geven op de eenmalige mutatie van 147 miljoen euro voor het nieuwe ICT-systeem van DUO (Programma Vernieuwing Studiefinanciering)?

Antwoord op vraag 43

Deze mutatie van € 147 miljoen euro betreft niet een uitgave aan het ICT-systeem zelf, maar is het gevolg van twee wijzigingen in de boekingsgang die worden geïmplementeerd in het nieuwe ICT-systeem. Ten eerste betreft het een wijziging in de boekingsgang van het prestatiebeursdeel van de reisvoorziening. Voorheen kregen studenten die de reisvoorziening op de OV-chipkaart niet activeerden, de bedragen wel als prestatiebeurslening opgeboekt in het systeem. Deze bedragen werden dan kwijtgescholden als de student was afgestudeerd of stopte met studeren. In de nieuwe boekingsgang worden deze leningen niet meer geboekt. Daarmee wordt de schuldenopbouw van studenten transparanter en meer inzichtelijk gemaakt. De eenmalige kosten komen tot stand doordat alle opgeboekte prestatiebeursleningen van actieve studenten die hun reisvoorziening niet hebben geactiveerd, worden kwijtgescholden. Deze eenmalige opschoonactie zorgt voor € 130 miljoen verschuiving van niet-kaderrelevant naar kaderrelevant. De overige € 17 miljoen wordt veroorzaakt door het prestatiebeursdeel van afgestudeerde studenten die al bijna moeten beginnen met het terugbetalen van de studieschuld om te zetten in gift in de maand volgend op het aantonen van het diploma, in plaats van 1 januari volgend op dat moment. Het naar voren halen van deze omzettingen in gift voorkomt verwarring over de hoogte van de terug te betalen bedragen.

Vraag 44

Kunt u nader toelichten waar de mutatie in rekening-courant en deposito van 1,5 miljard euro op gebaseerd is?

Antwoord op vraag 44

Op begroting 9A Nationale Schuld wordt de mutatie in rekening-courant en deposito van 1,5 miljard euro in 2018 ten opzichte van de stand Miljoenennota 2017 verklaard doordat de sociale fondsen in 2018 naar verwachting een groter overschot hebben dan eerder geraamd.

Vraag 45 en 46

Betekent de inzet van extra middelen voor Switch dat er minder budget overblijft om investeringen mee te doen voor de lange termijn? Kunt u nader toelichten waar de extra middelen voor Switch precies voor worden ingezet?

Antwoord op vraag 45 en 46

Er is hier sprake van een kasschuif. Door de vertrekregeling zijn de Switchmiddelen eerder benodigd dan begroot. Naast een aangepast kasritme worden de middelen op een andere wijze ingezet dan ten tijde van het opstellen van de Investeringsagenda was beoogd (zie Kamerstuk 31 066, nr. 323: tabel inzicht opbouw financiële gevolgen). In plaats van naar loonkosten voor het werkbedrijf gaan de middelen nu grotendeels naar stimuleringspremies en RVU-heffing. Zoals reeds gemeld aan de Kamer (Kamerstuk 34 620 IX) is de cumulatieve overschrijding van circa 70 mln. binnen de begroting van de Belastingdienst gedekt.

Vraag 47

Hoe wordt – naast de meevaller binnen het boetedossier – de tegenvaller op de motorrijtuigenbelasting gedekt?

Antwoord op vraag 47

De tegenvaller op de motorrijtuigenbelasting is ten tijde van de Voorjaarsnotabesluitvorming 2017 opgevangen in het rijksbrede beeld. Meer informatie hierover is te vinden in Bijlage 2: Meerjarig Uitgavenbeeld bij de Voorjaarsnota.

Vraag 48

Kunt u aangeven welke projecten worden ondersteund en hoe die projecten de regionale economische structuur zullen versterken?

Antwoord op vraag 48

Zoals in de 1^e supplettoire begroting 2017 van het Ministerie van Economische Zaken gemeld, is ter versterking van de regionale economische structuur in Nederland een aantal projecten ondersteund (Kamerstuk 34 620 XIII). Het betreft Vierkant voor Werk, Internationaal Onderwijs, snel internet op scholen, Wageningen Campus en enkele Centers of Expertise. Voorts is 5 mln. beschikbaar gekomen ter aanvulling van het budget O&O Bodembeheer naar aanleiding van een maatregelenpakket gericht op de na-ijlende effecten van de steenkoolwinning in Limburg.

Vraag 49

Kunt u toelichten wat het ouderenfonds inhoudt? Kunt u nader toelichten hoe het komt dat daar in 2018 2,4 miljard minder aan wordt besteed?

Antwoord op vraag 49

Uit het Ouderdomsfonds (abusievelijk ouderenfonds genoemd in de Verticale Toelichting H15) wordt de AOW betaald. De Rijksbijdrage aan dit fonds daalt met name doordat de premie-inkomsten stijgen met ruim 3 miljard ten opzichte van de raming bij Miljoenennota 2017. De uitkeringslasten van de AOW stijgen licht, waardoor de Rijksbijdrage met 2,4 miljard daalt.

Vraag 50

Kunt u de aparte in=uit taakstelling op de begroting van Sociale Zaken nader toelichten?

Vraag 51

Hoe staat de aparte in=uit taakstelling op de begroting van Sociale Zaken in verhouding tot de in=uit taakstelling op de Aanvullende Post?

Antwoord op vraag 50, 51

De in=uitaakstelling 2017 wordt bepaald door de meegenomen onderuitputting uit 2016. De onderuitputting 2016 wordt via de zogeheten eindejaarsmarge meegenomen naar het volgende jaar. Dit zorgt in het volgende jaar voor extra uitgaven bovenop het afgesproken uitgaven-

kader. De in=uittaakstelling voorkomt dat de extra uitgaven vanwege de eindejaarsmarge tot een overschrijding van het uitgavenkader leiden. Het kader SZA heeft een eigen eindejaarsmarge. Deze wordt tegengeboekt op de aanvullende post op H86, maar behoort wel tot het kader SZA. In de verticale toelichting Sociale Zekerheid wordt een toelichting gegeven op alle mutaties die plaatsvinden op het kader SZA, waaronder ook de in=uittaakstelling SZA op de aanvullende post. Hierdoor is de in=uittaakstelling SZA zichtbaar in beide VT's.

Vraag 52

Kunt u nader toelichten waar de 1,2 miljard euro (2018) voor de nominale ontwikkeling in de zorg op gebaseerd is?

Antwoord op vraag 52

Gedurende het jaar wordt de loon- en prijsontwikkeling van de zorguitgaven bijgesteld op basis van de meest recente macro-economische inzichten van het CPB. In de Miljoenennota 2018 is deze bijgesteld op basis van de MEV 2018. Daarnaast is in de miljoenennota 2018 de nieuwe middellange termijn raming van de zorg voor de periode 2018–2021 van het CPB verwerkt. Dit heeft geleid tot een verhoging van zowel de volumegroei als de loon- en prijsontwikkeling van de zorguitgaven.

Vraag 53

Kunt u aangeven waarvoor het deel van de middelen voor zorginfrastructuur wordt ingezet dat niet vrijvalt?

Antwoord op vraag 53

De subsidieregeling zorginfrastructuur kent een budgettair beslag van circa 100 mln. per jaar. Deze regeling eindigt per 1 januari 2018. Een deel van de voor 2018 gereserveerde middelen wordt ter beschikking gesteld aan gemeenten, om lopende initiatieven te kunnen ondersteunen bij de afbouw van de tijdelijke financiering uit de oude subsidieregeling of om de opstart van een nieuw project te financieren. Een deel van de middelen wordt ingezet voor activiteiten op het terrein van systeemverantwoordelijkheid en transformatie en voor de implementatie van het VN verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. De resterende middelen zijn ingezet ter dekking van verschillende tegenvallers binnen het BKZ.

Inzet middelen zorginfrastructuur 2018

Ter beschikking van gemeenten	27,8
Activiteiten op het terrein van systeemverantwoordelijkheid en transformatie	8,2
VN verdrag inzake de rechten van personen met een handicap	1,2
Ingezet ter dekking van verschillende tegenvallers binnen het BKZ	59,7

Vraag 54

Wat zijn de kosten voor de schatkist als de huidige ouderenkorting wordt afgebouwd naar nul, met een afbouwpercentage van 5% vanaf de huidige inkomensgrens voor de hoge ouderenkorting?

Antwoord op vraag 54

De kosten van deze maatregel voor de schatkist bedragen naar schatting € 280 miljoen.

Vraag 55

Wat zijn de kosten voor de schatkist als de huidige ouderenkorting eerst wordt verhoogd met € 400, en daarna wordt afgebouwd naar nul, met een afbouwpercentage van 5% vanaf de huidige inkomensgrens voor de hoge ouderenkorting?

Antwoord op vraag 55

De kosten van deze maatregel voor de schatkist bedragen naar schatting € 1,05 miljard.

Vraag 56

Wat zijn de kosten voor de schatkist als de ouderenkorting niet meer zou worden afgebouwd voor hoge inkomens?

Antwoord op vraag 56

De kosten van deze maatregel voor de schatkist bedragen naar schatting € 670 miljoen.

Vraag 57

Wat zijn de kosten voor de schatkist als de algemene heffingskorting voor gepensioneerden gelijk wordt getrokken met de algemene heffingskorting voor werkenden?

Antwoord op vraag 57

De algemene heffingskorting van gepensioneerden is lager dan die van werkenden omdat zij geen AOW-premie betalen. Daarnaast geldt dat de hoogte van de bruto AOW zodanig wordt vastgesteld dat de netto AOW gelijk is aan het netto Wettelijk Minimumloon. Dit gebeurt via de netto-nettokoppeling. Hierbij wordt rekening gehouden met de algemene heffingskorting, de belastingtarieven en de ZVW-premie (maar niet met de ouderenkorting). Het gelijktrekken van de algemene heffingskorting voor AOW-gerechtigden aan de algemene heffingskorting van niet-AOW-gerechtigden zorgt niet voor meer netto AOW, omdat AOW-gerechtigden reeds een verzilveringsprobleem hebben: de heffingskortingen (inclusief ouderenkorting) zijn groter dan de te betalen inkomstenbelasting. Het bruto AOW-bedrag en de verzilverbare ouderenkorting dalen voor hen door de voorgestelde maatregel. Ook AOW-ers met een aanvullend pensioen tot circa € 8.000 gaan erop achteruit vanwege verzilveringsproblematiek. Alleen de groep met een hoger aanvullend pensioen heeft een klein voordeel van de hogere algemene heffingskorting. Door de combinatie van deze effecten zou deze maatregel zelfs geld opleveren voor de overheid.

Vraag 58

Wat zijn de kosten voor de schatkist als de zelfstandigenaftrek voor gepensioneerden gelijk wordt getrokken met de algemene zelfstandigenaftrek?

Antwoord op vraag 58

De zelfstandigenaftrek heeft, zoals blijkt uit de wetsgeschiedenis, met name tot doel tegemoet te komen aan de specifieke functies van het winstinkomen bij zelfstandigen, te weten consumeren, investeren en reserveren. Bij ondernemers die de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt, zal de behoefte aan die reserveringsmogelijkheden in de regel minder dringend zijn. De AOW-gerechtigde ondernemer heeft immers met de AOW een inkomensbron die hij kan aanspreken. Het verhogen van de zelfstandigenaftrek voor AOW-gerechtigde ondernemers tot het niveau van de aftrek voor andere ondernemers heeft een budgettaire derving van afgerond € 0,1 miljard tot gevolg (afgezien van het effect op de toeslagen).

Vraag 59

Wat is de opbrengst voor de schatkist in 2021, als de arbeidskorting nominaal wordt bevroren tot en met 2021?

Antwoord op vraag 59

Het bevrozen van de arbeidskorting tot en met 2021 (op het niveau van 2017) levert in 2021 naar schatting € 1,01 miljard op (in prijzen 2017). Hierbij is de hoogte van de korting bevroren; de inkomensgrenzen zijn niet bevroren.

Vraag 60

Wat is de opbrengst voor de schatkist in 2021, als de Inkomensafhankelijke Combinatiekorting nominaal wordt bevroren tot en met 2021?

Antwoord op vraag 60

Het bevrozen van de inkomensafhankelijke combinatiekorting tot en met 2021 (op het niveau van 2017) levert in 2021 naar schatting € 70 miljoen op (in prijzen 2017). Hierbij is de hoogte van de korting bevroren; de inkomensgrenzen zijn niet bevroren.

Vraag 61

In hoeverre zijn de laatste verkoopacties van aandelen a.s.r. en ABN AMRO verwerkt in de begroting; zo niet, is er dan een actualisatie beschikbaar?

Antwoord op vraag 61

De aandelenverkoop a.s.r. en ABN Amro op respectievelijk 14 en 15 september jl. zijn niet verwerkt in de begroting, aangezien de begroting al gefinaliseerd was voor deze data. De opbrengsten zullen bij Najaarsnota in de begroting worden verwerkt. Het overzicht interventies financiële sector wordt 2x per jaar gepubliceerd: bij Miljoenennota en het Financieel Jaarverslag Rijk. De eerstvolgende actualisatie van dit overzicht zal daarom plaatsvinden bij het Jaarverslag over 2017.

Vraag 62

Wat is de opbrengst in 2018, als frisdranken, snoep en koek wordt overgeheveld naar het hoge BTW tarief?

Antwoord op vraag 62

Het verhogen van het BTW-tarief op frisdranken is onwenselijk, aangezien Nederland al een verbruiksbelasting – niet zijnde BTW – kent op alcoholvrije dranken, waaronder frisdranken, limonades en vruchtensappen. Daarnaast is het overbrengen van koek en snoep naar het algemene BTW-tarief onwenselijk, aangezien het grote afbakingsproblematiek met zich mee brengt. Het zal altijd gepaard gaan met grote administratieve lasten voor het bedrijfsleven en forse uitvoeringskosten voor de Belastingdienst. Over het onderscheid kunnen procedures gevoerd gaan worden, die adequate handhaving mogelijk hinderen. Overigens zal een BTW-verhoging op suikerhoudende levensmiddelen tot grenseffecten leiden. Nederlanders zullen meer gaan kopen in het buitenland, waar men wel een verlaagd BTW-tarief kent op dergelijke levensmiddelen. Bij een eventuele verhoging zal een onlogisch tariefverschil ontstaan tussen het verlaagde BTW-tarief voor horeca (restaurant) diensten en suikerhoudende levensmiddelen gekocht in de supermarkt. Ten slotte staat het verhogen van het BTW-tarief op suikerhoudende levensmiddelen haaks op de wens van het kabinet om te werken aan een «eenvoudiger» en meer «solide» belastingstelsel.

Als indicatie van de orde van grootte van het budgettaire effect: de opbrengst van het overhevelen van frisdranken, snoep en koek naar het reguliere BTW-tarief is ongeveer € 400 miljoen. Dit is een benadering, waarbij de bestedingen per huishouden aan deze producten zijn vermenigvuldigd met het aantal particuliere huishoudens in Nederland. Volgens het CBS werd in 2015 door huishoudens in totaal € 368 uitgegeven aan

frisdranken, snoepgoed en overige bakkerijproducten. De laatste categorie is breder dan alleen koek en bevat ook gebak, beschuit, croissants en dergelijke. Het aantal particuliere huishoudens in 2015 was ongeveer 7,7 miljoen. De totale bestedingen exclusief BTW aan deze productcategorieën komen hiermee uit op ongeveer € 2,7 miljard. Het effect van het overhevelen naar het reguliere BTW-tarief is 0,15 maal dit bedrag, oftewel ongeveer € 400 miljoen. Hierbij is nog geen rekening gehouden met het intermediaire verbruik van vrijgestelde sectoren van deze producten, waar ook een opbrengst zou worden behaald door het overhevelen naar het hoge tarief.